

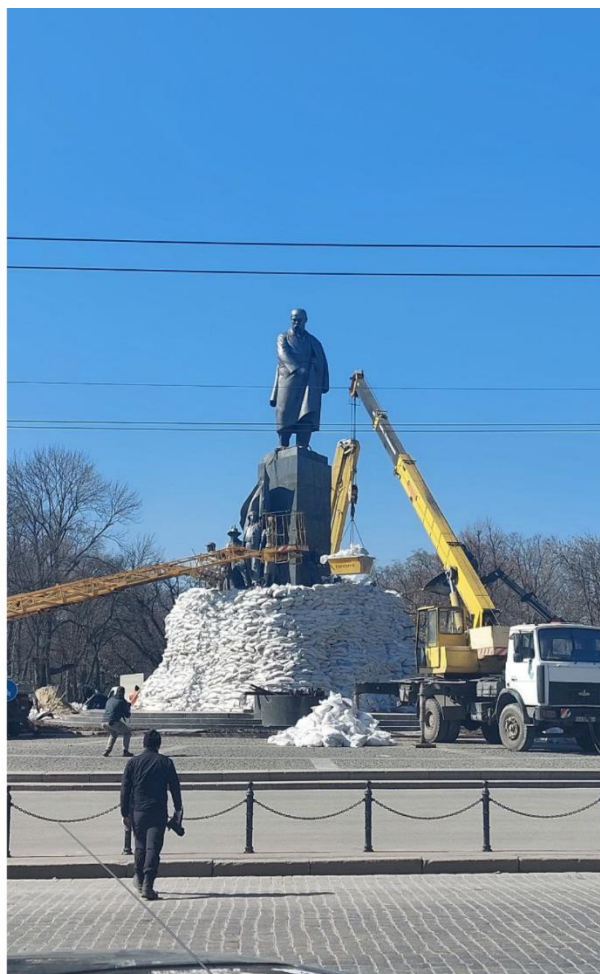
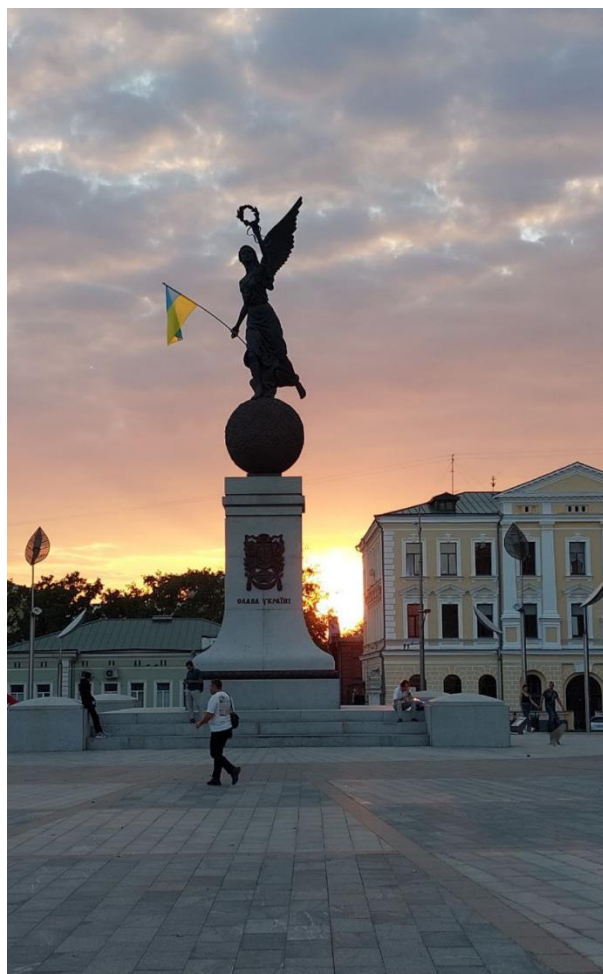
BLICKPUNKT: UKRAINE

Погляди з європейської країни

Офіс Фонду Конрада Аденауера в Україні (Харків)

Грудень 2022

«Про перші дні нападу на Харків» Анни Коломійцевої

(Фото: Анна Коломійцева)

Анна Коломійцева, перекладачка конференцій, колумністка, авторка прозових творів із Харкова

*Анна Коломійцева
(фото: Катерина Переверзева)*

Нелегко жити на зламі часів. Нам, українцям, часто здається, що від 24 лютого триває один безкінечно довгий зимовий день. Однак тим часом пройшло вже понад 300 днів. Про те, яким був перший місяць повномасштабного вторгнення у моєму рідному Харкові, я пишу новий прозовий твір, який має робочу назву "Сквер перемоги". Поки робота над ним триває, пропоную Вашій увазі вступ до нього.

Про перші дні нападу на Харків

Про своє місто напевне ти знаєш одне: воно прикордонне. Вісім років на кордоні минули, як на слеклайн: півтора мільйонник вивчився вправно на ньому балансувати та не просто існувати, а жити. Стоячи однією ногою на мотузці, воно будувало нові житлові комплекси, ремонтувало парки та навіть почало прокладати анонсоване ще за радянщини метро в аеропорт. Якщо твої очі тобі не зраджують, то ніякої війни тут бути не може. Отже, забудь про сорок кілометрів, за якими твориться щось незбагненне і майже непомітне на фоні соковитого життя, яким насолоджується твоє молоде та помірковане, ідейне та пофігістичне, монокультурне та інтернаціональне місто. Ти знаєш його вулиці все своє життя такими, як от і бачиш тепер. Лиш нині вони стали охайнішими. Все ще багато крикливих вивісок на магазинах, все ще багато заторів на дорогах. Таксисти скаржаться на ями та перемикають радіохвилі, зупиняючись на тій, що передає черговий успішний харківський голос. Не так давно скасували маски та знов дозволили вечірки. Що ж, подивимось, чи так само весело тобі буде гуляти тепер, коли це знову легально. І рух життя був би таким же безперервним, перевірши тебе в черговий раз з точки А у точку Б, якби за якихось 40 кілометрів не набухало щось чорне, лячне, потойбічне.

Одного дня ти дізнаєшся, що з прикордонного твоє місто стало прифронтовим. Це відбувається так. Рано вранці навіть найглибший сон буде перервано звуком, гучність якого тобі, скоріш за все, була досі незнайома. Ти підриваєшся із ліжка та у миттєвість між першим та другим залпом думаєш, що наснилося. Але лунає другий залп. Ти ще не знаєш, що треба стерегтися вікон, тому підбігаєш до вікна і бачиш на горизонті червоне полум'я завбільшки з самісіньке пекло. Полум'я спалахує один раз. А тоді знову, і знову.

На якогось біса відкриваєш фейсбук. У стрічці пишуть: «Салтівка – вибухи», «Центр – вибухи», «Холодна гора – вибухи», «Ботсад – вибухи». Наступне повідомлення у стрічці: «Оболонь – вибухи». Тут ти зовсім перестаєш розуміти, що відбувається. Щоб остаточно розвіяти сумніви, яких уже мало б не лишитися, відкриваєш ютуб. А по ютубу їхній отой чоловік, чиє обличчя опухло чи то від ботоксу, чи то від дурні та злості, каже, що у нього не було іншого вибору, а тоді іще щось, чого ти більше не чуєш. Може це тому, що пролунав ще один вибух, а може тому, що ютуб увімкнув рекламу сиропу від кашлю.

Далі ви вдвох вдягаєте перший ліпший одяг. Широкі джинси ти не вдягаєш, бо у них можна заплутатись та перечепитися. Тривожний наплічник з документами стояв зібраний. Намагаєшся пригадати, що радили робити на цей випадок. Переживаєш, що не згадаєш. Переживаєш, що не знаєш, скільки часу є на збори. Зір звужується до вузького тунелю, у якому ти бачиш свої руки, що укладають валізу, хапають її, беруть воду в баклажці, беруть ключі, замикають двері. Лунає ще вибух, гучніше та ближче від усіх попередніх. Днем пізніше в новинах напишуть, що то град впав біля будинку навпроти.

Так ти станеш відрізняти різні вибухи та оцінювати їх за ступенем небезпеки. Так занулився та став непотрібним твій мирний досвід та пішов відлік нового – воєнного.

Відтепер ти осліпнеш від сидіння у підвалі та світломаскування. Забудь про зір. Відтепер твоїм єдиним орієнтиром буде слух, ти рухатимешся в залежності від того, як звучить навколо нова реальність. Багато часу не рухатимешся взагалі.

Але ж тепер ви вдвох біжите сходами. Про ліфт також можна забути на найближчі кілька місяців. Надворі уже світає. У сірих вранішніх сутінках твої заспані сусіди пакують в автівки валізи та дитячі візочки. Ви дивитесь одне одному в очі й не вітаєтесь.

На заправці черга стоїть до наступного перехрестя. Люди штурмують кіоски «Кулінічі», сподіваючись дістати хліба. В обід «Кулінічі» вже не працюватимуть. Питна вода в автоматах закінчиться вже до десятої. Ковбасний магазин працює, і там навіть є товар. Продавчиня зважає салями довгого зберігання. Коли лунає наступний вибух, її обличчя змінюється. Їй кортить бігти, натомість вона продовжує зважувати тобі твою ковбасу.

А тоді місто атакували. Першими вдарили по П'ятихатках. Там від ворожого вогню здригнулися люди та звірі. Там через кілька днів знайшли спалену колону, що йшла з півночі, не прорвавшись у місто. Потім ще скажуть, що її зупинили курсанти.

Щодня ти сподіваєшся, що це закінчиться завтра. І лише черговий вибух зранку нагадує про те, що війна триває.

І навіть мало того. Із прифронтового твоє місто може перетворитися на окуповане. Відкрито дві траси на виїзд. Гугл мапи показують кілометрові червоні затори, як на Сумській або на Клочківській. Продуктів на полицях у магазинах стає все менше. Ти відчуваєш руку, що от-от стисне горло. Запасуєш воду. Робиш світломаскування. Скролиш новини. Звикаєш не виходити на вулицю після шостої.

І був день, коли у повітрі запахло кров'ю та землею. Був день, коли сказали не виходити з дому взагалі. І краще не підходити до вікон. Коли ти не витримуєш та відсуваєш завісу, бачиш на своєму подвір'ї двох людей зі зброєю. В якій вони формі, ти не упізнаєш. Сідаєш на підлогу. Сподіваєшся, що тебе не помітили. Кажуть, у центрі бачили танки. Ти скролиш новини. Ти рахуєш, скільки ще є банок горошку. Думаєш насправді одне. Щоб це місто з прифронтового не перетворилося на окуповане. І знаєш, що не перетвориться. Знаєш, його відстоять. Відчуваєш, що бій за місто твого дитинства, твоєї юності й твого серця йде просто зараз.

А наступного ранку всі екрани світу облітає відео з камери спостереження, на якому белгородська ракета розтрощує будівлю на головній площі, як вияв найбільшої ненависті та люті до міста, що не відповіло взаємністю людям на танках. Болючий удар від величезної та найпотворнішої у світі слабкості. Так почалося нове життя та новий відлік часу у нескореному місті, яке ще не знає, що досить скоро його називатимуть містом героїв.

Інформація та думки, висловлені в цьому документі, є думками авторів та не обов'язково відображають позицію Фонду Конрада Аденауера.

Konrad -Adenauer -Stiftung e. V.

Auslandsbüro Ukraine (Charkiw)

Dr. Brigitta Triebel

Leiterin

www.kas.de

brigitta.trieb@kas.de

Der Text dieses Werkes ist lizenziert unter den Bedingungen von „Creative Commons Namensnennung -Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 international“, CC BY-SA 4.0 (abrufbar unter: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>)